

LIAUDIES BALSAS

NATIONAL LIBRARY

The PEOPLE'S VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 140 Claremont St., Toronto 3, Ontario
AUG 12 1970
Second Class Mail, Registration Number 1637

Kaina 10¢

BIBLIOTHEQUE NATIONALE

Nr. 16

Penktadienis, Balandžio (April) 24, 1970, Toronto, Ontario

M E T A I XXXIX

Būsimas Priimtas Įstatymas, Verčias Iš Kalno Informuoti apie Atleidimus

OTTAWA. — Darbo ministras Bryce Mackasey išsireiškė, kad bus peržiūrėtas darbo įstatymas taip, kad visi samdytojai turės iš kalno pranešti darbininkams apie didesnius atleidimus ryšium su įvedimu technikos ar likviduojant įmones. Girdi, tokio patvarkymo reikalauja 20-to amžiaus sąlygos.

Kvebeko provincijoje panašus įstatymas jau veikia. Įmonės, kurios samdo nuo 10 iki 100 darbininkų, turi informuoti darbininkus apie didesnį atleidimą prieš du mėnesius. Nuo 100 iki 300 — prieš 3 mėnesius. Didesnės įmonės turi duoti išpėjimą prieš 4 mėnesius.

Cia grupė miestų majorų šteikė vyriausybei Kanados Majorų Federacijos ir savivaldybių metinį memorandumą, kuriame jie skundžiasi, kad Kanadoje labai didėja bedarbių skaičius. Dėl to sulėtėjęs miestų augimas. Delegaciją priėmė pats premjeras ir 10 ministrų.

Bedarbių skaičius pastaruoju metu taip išaugo, kad jau sudaro 6.7 procento visų dirbančiųjų. Ekonomistai nurodo, kad toks bedarbių skaičiaus augimas nebūtinas infliacijai sulaikyti. Kainų kilimas nesumažėjęs proporcingai.

Visoj Kanadoje auga susirūpinimas dėl nedarbo augimo. Didesniuose miestuose

Pranašauja Maištą Visame Pasaulyje

TORONTO. — John Gelliner, rašytojas politiniais ir militariniais klausimais, pareiškė, kad pasaulyje turės įvykti revoliucija, jeigu nebus pašalintas nelygumas gyvenimo standarte.

Ant Fifth Avenue šuniukas gyvena geriau, negu valstietis Azijoje, sako jis.

Jis neseniai lankėsi Indijoje.

Kanada, plotu didesnė už Europą, turinti vos 20 milijonų gyventojų, o Indija, mažesnė už Kanadą, turinti 520,000,000 gyventojų.

Kelionė po Indiją, sako jis, kelionė po peklą.

esą nemažai darbingų darbininkų ant pašalpos, kadangi nedarbo apdraudą jie jau išsėmė. Tas sudaro didelę našumą miestams finansiniai.

Majorai išsireiškė pageidavimą, kad federalė vyriausybė tartųsi su miestų administracijomis, kada ji daro kokius nors planus, liečiančius miestus.

Bet išdo ministras Drury pareiškė, kad nebus galima apsieiti be "prajoričių", patinka kam ar ne. Kitaip sakant, vyriausybė kreips dėmesį į pačius svarbiausius dalykus, patiks savivaldybėms ar ne.

Sako Patvarkymas Sužlugdys Stotis

OTTAWA. — Nekurios televizijos stotys skundžiasi, kad Canadian Radio-Television Commission, reikalaujama duoti daugiau kanadiškų programų, sužlugdys televizijos stotis, operuojamas privatiškai. Tarp jų yra ir CTV tinklas, prie kurio priklauso ir CFTO stotis Toronte.

Kanadiškos programos pareikalausiančios daugiau išlaidų, todėl stotys negalėsiančios išsiversti.

Aktoriai ir rašytojai smerkia tokias stotis, kurios pelną stato virš visko. Jie nurodo, kad Kanadoje yra daug talentų, bet jie neturi pakankamai darbo, daugelis turi bėgti į JAV.

Tarybų Sąjunga Turį Jau 241,748,000

MASKVA. — Pravestas žmonių surašinėjimas parodė, kad Tarybų Sąjunga turi jau 241,748,000 gyventojų. Reiškia, nuo 1959 metų gyventojų skaičius padidėjo 32,900,000.

Surašinėjimas taipgi parodė, kad jau 56 procentai visų gyventojų dabar gyvena miestuose.

PLATEAU D'ASSY. — Sniego slinktis užgriuvo džiovininkų sanatoriją, pražudydama 72 džiovininkus.

ORLAIVI Į KOREJĄ NUSIVARĖ TROCKISTAI

TOKIJO. — Japonijos Komunistų Partija pasmerkė tuos devynis vyriokus, kurie kovo pabaigoj buvo pasigrobę Japonijos keleivinį orlaivį. Jie esą trockistai.

Korėjiečių organizacija Japonijoje, kuriai priklauso 400,000 korėjiečių, sako, kad tų grobikų tikslas buvo pabloginti santykius tarp Šiaurės Korėjos ir Japonijos.

Lietuva Neteko 2 Žymių Žmonių

Pastarosiomis dienomis Lietuvoje mirė du žymūs žmonės, gerai žinomi ir šiame kontinente. Tai žurnalistas Karolis Vairas-Račkauskas, daug nuveikęs letuvių literatūroje. Jis gyveno ir rašė ir Jungtinėse Amerikos Valstijose. Literatūrinį darbą jis pradėjo dar 1905 metais, Peterburge leistame "Lietuvių laikraštyje".

Taipgi mirė aktorius J. Siparis, eidamas 77 metus. Jis buvo scenos veteranas. Už didelius darbus teatre buvo apdovanotas Tarybų Sąjungos Valstybine premija.

Kaltina Drobulės Falsifikaciją

ZURICH. — International Foundation for the Holy Shroud sako, kad Vatikanas falsifikavo Kristaus Drobulę. Ši organizacija nori įrodyti, kad Kristus nemirė ant kryžiaus.

Drobulė, kuri tebesanti Turino katedroje, rodanti, kad Kristaus širdis dar plakė, kai jis buvęs nuimtas nuo kryžiaus.

Paveiksle, kurį paskelbė Vatikano laikraštis Osservatore della Domenica, buvę užtušotos vietos, rodančios kraujo dėmes. Tą atlikę Vatikano žmonės.

Osservatore teigia, kad paveikslą falsifikavo Fondacijos žmonės.

Kanada Atmeta Jungtinių Amer. Valstijų Protestą

OTTAWA. — Kanados vyriausybė savo notoje Jungtinių Valstijų vyriausybei nurodo, kad JAV atominiai bandymai yra didesnis pavojus jūrų laisvei, negu Kanados planas saugoti arktiką nuo poliucijos.

Be to, nota nurodo, kad amerikiečiai dažnai nukelia savo jurisdikciją nuo trijų mylių nuo kranto — vienu tarpu net iki 62 mylių — jei tik yra reikalas.

Užsienio reikalų ministras Mitchell Sharp, kalbėdamas parlamente, pažymėjo, kad Kanada ima savo jurisdikcijon Kanados arktiką vyriausiai todėl, kad apsaugoti nuo poliucijos.

Pažymėdamas, kaip JAV

JAV Ištrauksiančios Iš Vietnamo 150,000

SAN CLEMENTE, Cal. — Prezidentas Niksonas pareiškė, kad iki sekančių metų gegužės mėnesio JAV ištrauks iš Vietnamo dar 150,000 vyrų. Girdi, Pietų Vietnamo pacifikacija vykstanti sėkmingai. Vietkongų veikla mažėjanti.

Be ir 150,000 ištraukus, dar paliks Vietname 284,000 amerikiečių. Be to, keli desėtkai tūkstančių korėjiečių, australiečių ir kitų.

Siuo metu karas vystosi Kambodijoje, Laosoje. Pietų Vietnamo kareiviai įsiveržė į Kambodiją ir kariaują prieš vietnamiečius ir kambodiečius, nenorinčius pasiduoti generolų režimui.

PRESMEMAI ATMETA \$192 UŽ 4 DIENAS

TORONTO. — South Murray spaustuvės darbininkai atmetė kompanijos pasiūlymą pakelti algas nuo \$132.70 į savaitę iki \$192.00 ir sutrumpinti darbo savaitę nuo 36 valandų iki 32.

Presmenai sako, kad algos neužtektinai pakeliamos.

Manoma, kad gali įvykti streikas.

AMMAN. — Jordanas pareikalavo, kad JAV ambasadorius apleistų Jordaną.

dažnai nieko neatsiklausios pasielgia, nurodė į atominus bandymus ant salos prie Aliaskos. Bandymų metu JAV buvo paėmusios savo jurisdikcijon didelius jūrų plotus, 50 mylių radiusu.

Jungtinės Amerikos Valstijos 1935 metais muito reikalą savo jurisdikcijon paėmusios pakraščius iki 62 mylių nuo kranto.

Kanada nukelia teritorinių vandenų liniją iki 12 mylių be tarptautinio susitarimo, todėl, kad niekas tokių susitarimų neorganizuoja, pasakė ministras.

Kas liečia arktiką, Kanada nutarė imti savo jurisdikcijon todėl, kad JAV didiausiai pradėjo laužyti ledus norėdami iširti galimybes agbenti naftą iš Aliaskos. Dažnai laivai su nafta atsiduria bėdon šiaip jūrose. Gi arktiko jūrose tokioms nelaimėms dirva daug platesnė. Stori ledai gali sudaužyti laivą, pramušti šonus, išlieti milijonus galionų naftos, kuri užterštų vandenį šiaurėje, išnaikintų gyvūniją vandenyse.

Demokratas Aliaskos senatorius peikia Niksono administraciją už tokį aštrų išstojimą prieš Kanados užmojų saugoti arktiko vandenį.

Grumoją Teisėjams Dujų Krosnimis

OTTAWA. — Čia į teismą buvo atvesti 16 maoistų, kurie buvo suimti praėjusią savaitę per susikirtimą tarp maoistų ir policijos prie JAV ambasados.

"Mes sudeginsime jus dujų pečiuose... pakalike teisėjau... mirtis fašistinei policijai!" šaukė kaliniai ant teisėjo.

Jie buvo išvesti iš teismo, kadangi nebuvo galima jų nuraminti.

"Mes nepripažįstam kaltinimų ar teismo", pasakė Barbara Biley. Policiją ji išvadino fašistinėmis kiaulėmis. O teisėją — JAV pakaliku.

Jų teismas atidėtas iki gegužės 4.

Neapsiėjo ir Be Komedijų

Kai tik paaiškėjo, kad Apollo 13-tą ištiko nelaimė, religininkai suskato melsti dievą, kad jis išgelbėtų astronautus. Neatsiliko ir pats popiežius. Meldėsi ir maldavo, kad dievas gelbėtų astronautus.

Toronte, Royal York viešbutyje, susirinko didieji politikieriai rytinei maldai (Ontario Leadership Prayer Breakfast). Dalyvavo Ontarijos leitenantas gubernatorius, premjeras Robarts, liberalų lyderis Niksonas, naujų demokratų lyderis MacDonald, Ontarijos kabineto nariai, parlamento atstovai. Viso buvo apie 900.

Šių maldininkų pravadyriūm buvo Ernest C. Manning, buvęs socialkreditorių premjeras Alberto. Kalbėdamas apie astronautų nelaimę, jis verkšleno:

"Kodėl mes visuomet laukiame, kol įvyksta katastrofa, kol paaiški, kad žmogaus pastangos negali įveikti situaciją, o tik tada kreipiamės prie maldos", gaudeno jis.

Girdi, mūsų draugija "randasi didelį bėdą". Jis mano, kad be maldos pagalbos nebus galima išsikaupti. Už tai buvo siūloma, kad tokie "maldos pusryčiai" būtų kasmet.

Tuo tarpu, kai politikieriai meldėsi Royal York viešbutyje ir puotavo, tai streikuojanti dujų darbininkai pikėtavo viešbutį. Mat vienu iš šių maldingų pusryčių organizatoriūm buvo Oakah Jones, Consumers Gas prezidentas, nenorįs girdėti apie savo darbininkų reikalavimus.

Beje, grįžtant prie astronautų, galima pastebėti, kad jei ne mokslininkai, kurie žinojo, kas reikia daryti, astronautai nebūtų grįžę, nežiūrint to, kad popiežius ir politikieriai meldėsi. Mokslininkai nesitikėjo pagalbos iš dangaus.

J. P.

Consumers Gas Ofis Darbininkai Grįžta

TORONTO. — Apie 450 Consumers Gas ofisų darbininkų nutarė grįžti į darbą tokiomis sąlygomis, kokias unija atmetė prieš dvi savaites. Aiškinama, kad jau ketvirtadalis darbininkų buvo sugrįžę į darbą ir tęsti streiką buvo pavojinga.

Darbininkai gaus nuo \$69.50 iki \$150.00 į savaitę. Mažiausia gaus pradendantieji dirbti. Daugiausia — dirba svarbesnius darbus.

Streikas apėmė Consumers Gas ofisus 11-koje centrų Ontarijoj.

Šie du komiški aktorai jau mirę, bet jų suvaidinti vaidmenys gyvena. Štai, CBC-TV pradėjo leisti ciklą senų filmų, kuriuose jie vaidina pagrindinius vaidmenis.

Bažnyčia ir Tikintieji Lietuvoje

(Ištrauka iš Lietuvos žurnalisto Egidijaus Baleišio pasikalbėjimo su Religijų reikalų tarybos (galotiniu Justu Rugieniu. — Red.)

Korespondentas: Kuo paaiškintumėte tą faktą, kad per pastaruosius dešimtmečius Lietuvoje sumažėjo ir bažnyčių, ir kunigų skaičius. Ar čia turėjo įtakos natūralus visuomenės "atsalimas", ar lemiami buvo dideli antrojo pasaulinio karo padaryti nuostoliai? O gal dar yra ir kitų priežasčių?

J. Rugienis: Iš 834 buržuaziniais metais Lietuvoj veikusių bažnyčių ir koplyčių šiandien vyksta pamaldos 630. Kaip minėjau, dalį bažnyčių sugriovė karas, dalis buvo uždaryta, panaikinus jų savininkus - vienuolynus. Be to, pastaraisiais dešimtmečiais, kaip ir visame pasaulyje, sumažėjo tikinčiųjų skaičius. Nė vienos iš šių bažnyčių skaičiaus sumažėjimo priežasčių nenorėčiau išskirti, nes visos jos yra padiktuotos objektyvių mūsų laikmečio priežasčių ir sąlygų.

Dabar apie kunigų skaičiaus mažėjimą. Iš vienos pusės pažiūrėjus, — mažiau maldos namų, mažiau reikia ir jų tarnų. Šiandien pastorinį darbą Lietuvoje dirba daugiau kaip 800 kunigų. Nesumažėjo nei parapijų, nei vyskupijų skaičius.

Antra vartus, didžia dalimi dėl kunigų sumažėjimo kalti ir patys bažnyčios tarnai. Nemaža jų su arkivyskuppu Skvirecku, vyskupais

Padoiškiu ir Brizgiu, palikę "Dievo valiai" savo ganimas aveles, išdūmė į užjūrį! Dalis likusių jų bandraminčių pokario metais atvirai rėmė tarybų valdžios priešus, ar net patys nesibiaurėdavo paimti į rankas ginklą. Aišku, jiems nebuvo taikyta jokių lengvatų, nes prieš tarybinius įstatymus visi lygūs.

Korespondentas: Paminėjote šiandien mūsų krašte pastoracinį darbą dirbančių skaičių. Dalis jų, tur būt, pastaraisiais metais baigė kunigų seminariją? Prašome, papasakokite apie šią aukštąją mokyklą.

J. Rugienis: Tarpdiezezinė kunigų seminarija veikia Kaune. Jos vadovybę ir dėstytojus skiria Lietuvos Ordinarai. Kandidatai į šią mokyklą turi gauti parapijos klebono rekomendaciją. Seminarijos vadovybės sprendžia, ar jaunuolį priimti į seminariją, atsižvelgdama į rekomendacinį raštą, kandidato pristatytą brandos atestata, jaunuolio asmenybę. Numatytus priimti kandidatus seminarijos rektorius profesorius daktaras Viktoras Butkus derina su seminarijos globėju. Jo Ekscelencija Kauno Arkivyskupijos apaštališkuoju administratorium vyskupu dr. Juozapu Labuku. Kunigų seminarijos, kaip ir visų katalikiškųjų universitetų, programą nustato Studijų Kongregacija Romoje. Mokslas čia trunka penkerius metus, seminarijos auklėtiniai nemo-

na visą laikymą, kuris dengiamas tikinčiųjų aukomis.

Seminariją pokario metais baigė maždaug 400 kunigų. 28 iš jų yra įsigiję mokslinius laipsnius: 24 — teologijos licenciatą Kaune kunigų seminarijoje ir 4-ri — daktarata. Kunigai V. Butkus ir R. Krikščiūnas daktaro disertacijas apgynė Romoje. Jau trečius metus ten studijuoja kunigai Pranas Vaičekonis ir Juozas Paranka.

Korespondentas: Ar galima iš to daryti išvadas, kad Tarybų valdžia neklaido Lietuvos kunigams palaikyti ryšius su Vatikanu? Kokiomis formomis tai pasireiškia?

J. Rugienis: Bendravimas labai įvairus. Tarybų Lietuvos katalikų bažnyčios atstovai dalyvavo visose Vatikano II Susirinkimo sesijose, įvairiuose Vatikano Sinodo bei Komisijų posėdžiuose. Romoje į vyskupus buvo konsekruotas Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos apaštališkasis administratorius prelatas J. Labukas. O pernai, viešėdamas Romoje, jis pasiūlė popiežiui Povilui VI konsekruoti į vyskupus Romualdą Krikščiūną ir Liudviką Povilonį. Popiežius tam pritarė ir prieš pat Kalėdas Kaune įvyko šventinimo iškilmės.

Pastaraisiais metais labai padažnėjo įvairių mūsų religinių organizacijų išvykos į

užsienį — Italiją, Vengriją, Vokietiją, Čekoslovakiją ir kitas valstybes. O pas mus viešėjo didelis skaičius užsienio valstybių bažnyčių veikėjų, įvairių organizacijų atstovų ir tikinčiųjų, galėjo susipažinti su mūsų gyvenimu ir bažnyčios padėtimi Tarybų Lietuvoje.

Graikiškos Režimas Kankina Politikinius

Europos Tarybos, kurią sudaro penkiolika valstybių, Žmonių Teisių Komisijos 15 advokatų surinko daug medžiagos apie politinių kalinių kankinimus Graikijoje. Pokomisijos nariai lankėsi Graikijoje ir matė nekurias kankinimo vietas. Ji surinko davinius apie 213 kalinių. Paruošė raportą iš 1,200 puslapių, kuriame smulkiai aprašomi kankinimo metodai.

Anastasia Tsirka, 24 metų moteris, nėščia, buvus paguldita ant suolo, pririšta. Trys policininkai mušė jai kojas taip, kad ji net apalpus, o paskui nustumta laiptais žemyn. Ji gimdžius kūdikį pirma laiko.

Advokatai surinkę parodymus 87 liudininkų. Visi pasakoje baisesius dalykus apie Graikijos režimo policiją.

LIMA. — Peru komunistai skelbia, kad jie remia dabartinės vyriausybės politiką.

Lietuvos Spausdiniai

"Liaudies Balsas" raštinėje galite užsiprenumeruoti Tarybų Lietuvoje išleidžiamus laikraščius ir žurnalus. Metinių prenumeratų kainos sekančios:

Dienraštis "Tiesa" — 15.00; tris kartus į savaitę išleidžiamas "Sportas" — \$4.00; tris kartus į savaitę išleidžiamas "Valstiečių laikraštis" — \$2.50; savaitraštis "Gimtasias Kraštas" — \$2.25; du kartus į savaitę išleidžiamas "Lietuvos Pionierius" — \$1.50; savaitraštis "Literatūra ir menas" — \$3.50; du kartus į savaitę išleidžiamas "Tarybinis Mokytojas" — \$3.50.

Mėnesinių žurnalų metinių prenumeratų kainos:

"Genys" — \$1.50; "Žemės ūkis" — \$8.50; "Kultūros barai" — \$3.00; "Komunistas" — \$2.00; "Liaudies ūkis" — \$6.00; "Mokslas ir Gyvenimas" — \$3.00; "Mūsų Gamta" — \$8.50; "Mūsų Sodai" — \$7.50; "Mokslas ir Technika" — \$9.50; "Pergalė" — \$5.00; "Sveikatos Apauga" — \$8.50; "Tarybinė Mokykla" — \$4.00; "Tarybinė Moteris" — \$2.00; "Jaunimo Gretos" — \$3.50.

Du kartu į mėnesį išleidžiamų žurnalų prenumeratos:

"Svyturys" — \$6.50; "Šluota" — \$3.00; ir keturis kartus į mėnesį išleidžiamas "Ekrano Naujienos" — \$4.50.

Kai kurių iš virš vardintų laikraščių ir žurnalų galima gauti ir pavienių egzempliorių Liaudies Balsas raštinėje. Laikraščių egzemplioriaus kainos po 5-10 c., o žurnalų po 25-50 c.

Pusmetinės prenumeratos turi būti užsakytos ne vėliau gegužės mėnesio, o metinės ne vėliau spalio mėnesio.

Užsakymus siųskite su money orderiais adresu:

Liaudies Balsas, 160 Claremont St., Toronto 3, Ont.

Italijoje -- Su

Musolinizmas ap knygų. 1 filmų apu gišką per Prieš žanga la kartas. išrautas

Su šal visiškai, medis vė ofašistai ju metu!

Sudrumas

Daugy linų pro krizės vi fašistai kiame d je. Jie si sudrumas ti: "Be kos!"

Buržu jiems n lauja "t "stipriai tme rev otiška, kinga." tybe. vyriaus Piliėčių tus įsta kie ir p dis "fai nē kart Fašistų

Italij — Ital mo par ras — ISJ a mento Turkis kijos r ryšiai ninkais slaptis. Su E ir kito grupės tiesiog panaši strateg nieji frontą "juodu Ekstri

važ tuv dietų, bar ir l

Italijoje Fašistai Vėl Kelia Galvą -- Susidaro Naujas Pavojus

Musolimo laikų Italijos fašizmas aprašomas daugelyje knygų. Matėme talentingų filmų apie šį italų tautos tragišką periodą.

Prieš ketvirtį amžiaus pažanga laimėjo. "Dučė" pakartas. Atrodė — fašizmas išrautas su šaknimis.

Su šaknimis? Matyti, ne visiškai. Jeigu nuodingasis medis vėl leidžia atžalas. Neofašistai Italijoje pastaruoju metu labai suaktyvėjo.

Sudrumstame vandenyje

Daugybė neišspręstų socialinių problemų, vyriausybės krizės viena po kitos... Neofašistai bando žvejoti šio krame drumstame vandenyje. Jie stengiasi jį dar labiau sudrumsti, kad galėtų šaukti: "Be mūsų ir nebus tvarkos!"

Buržuazinė demokratija — jiems ne idealas. Jie reikalauja "tvirtos vyriausybės", "stiprios rankos". Komunistinė revoliucija jie laiko chaotiška, o savą skelbia "tvarkinga". Sukurti stiprią valstybę. Pašalinti partijas iš vyriausybės ir profsąjungų. Piliiečių laisvė — tai absoliutus įstatymų klausimas. Tokie ir panašūs jų šūkiai. Žodis "fašizmas" nepavartotas nė karto, bet esmė aiški.

Fašistų jėgos

Italijos neofašistų židinys — Italijos socialinio judėjimo partija (ISJ). Jos roporas — laikraštis "Sekolo". ISJ atstovaujantis parlamento deputatas Luidžis Turkis giria dabartinį Graikijos režimą. Tarp kitko, ISJ ryšiai su "juodaisiais pulkininkais" — niekam ne paslaptis.

Su ISJ daugiau ar mažiau ir kitos Italijos neofašistų grupės. Jas jungia jeigu ne tiesioginiai ryšiai, tai bent panaši programa, vienoda strategija. Kraštutiniai dešinieji sudarė "Nacionalinį frontą", kurį kai kas vadina "juodoju internacionalu". Ekstrimistinei "Nauja ja

respublikai" vadovauja buvęs gynybos ministras Randalas Pačardis. Aiškiausio fašistinio pobūdžio yra "Kovo 22-osios judėjimas". Sąrašas nesibaigia nei "Nacionaliniu avangardu", nei "Jaunąja Italija", nei "Patriotinių veiksmų organizacija"...

Chuliganizmas, smurtas

Ką gi veikia visos tos neofašistinės grupuotės? "Vie Nuove" korespondentas F. Džanola aprašo jų "veiklą" nedideliame Kornudos mieste netoli Venecijos. Jie rengia "baudžiamąsias ekspedicijas" prieš kairiuosius — sumuša čia vieną komunistą, čia kitą. Įsileija į demonstracijas, kad išprovokotų kruvinus incidentus. Vagia ginklus bei sprogmenis ir, nelabai slėpdamiesi, įsitaisto poligonus, kur mokosi šaudyti ir mėtyti granatas.

Neseniai Kornudoje lankėsi — matyt, "uoliųjų" pasiskatinti "Nacionalinio fronto" lyderis kunigaikštis Junijus Valerijus Borgezė. Šią koloritingą figurą aprašo "Unita".

Fašizmo metais jis vadovavo teroristų juodmarškininių grupėms. Po karo jis buvo nuteistas kaip karinis nusikaltėlis, bet 1949 metais paleistas. Buvęs artimas Oto Skorcenio draugas dabar dažnai važinėja į užsienį ir susitikinėja su senaisiais fašizmo veikėjais. Viename iš daugelio Borgezės namų — neofašistų rezidencija.

"Smulkią politiką" — rinkiminę kovą ir panašiai — Borgezė neigia, save laiko veiksmo žmogumi. "Tai žmogus, kuris tarsi sukurtas valstybiniam perversmui..." — priduria "Unitos" korespondentas Eljas Kriskuolis. Ar Borgezė nesiekia tapti nauju "dučė"?

Jų teroras suplanuotas

Neofašistinių ekstrimistų veiksmai darosi planingi ir nuoseklūs. Tai jau ne marga

triukšmingų jaunuolių minia, kuriai rūpi tik peštinės. Padeginėjimai, bombos kairiųjų veikėjų, profsąjungų, demokratinės spaudos pataipose, smurtas įvairiuose miestuose — tai vis jų darbas, apgalvotas, suplanuota. Dinamitai n i n k u s perveža ištaigingi automobiliai. "Antiprotesto" grupės iš vieno miesto į kitą (kur tik vyksta pažangios demonstracijos) skrendina lėktuvais. Aiškiai matyti — neofašistai pinigų turi.

Kas juos finansuoja? Faktai rodo, kad jiems atvertos stambių kapitalistų piniginės. Dalis lėšų plaukia iš užsienio. Tie pinigai — tarsi mielės neofašizmui. Argi tarptų fašizmo mikrobas, jei nebūtų tų paslaptinių finansuotojų, jei nebūtų karinių sluoksnių, kurie jau 1964 metais planavo Italijoje fašistinį perversmą. Mikrobas dauginasi. Infekcija plinta. Ekstrimistai žūlėja. Policija ir teismai tyli.

VI. Motiejūnas

Premjeras Ragina Išvyt Vietnamiečius

Baisūs dalykai vyksta Kambodijoje, kur valdžią paėmė amerikiečiams simpatiški generolai. Pats premjeras ragina kambodiečius vyti iš Kambodijos visus vietnamiečius, nors jie Kambodijoje gyvena jau nuo senų laikų. Norima pakartoti tai, kas buvo padaryta 1840 metais, kai buvo išsiveržęs sukilimas ir tūkstančiai vietnamiečių buvo nužudyti. Labai galimas daktas, kad ir dabar bus prarastos baisios skerdynės.

Jau pastebėta šimtai laivų Mekon gupėje. Jie surišti, rankomis užpakalyje. Matyti jie buvo pirma nužudyti, o paskui suversti į upę. Manoma, kad jau mažiausia 1,000 vietnamiečių nužudyta. Vienoj stovykloj Kambodijos kariai nužudė 150 vietnamiečių, moterų, vaikų ir senelių.

Kambodijos informacijų ministras sako, kad juos nužudė vietkongai. Bet kam gi vietkongai žudys saviškius, ypač kai prieš juos Kambodijos vyriausybė veda kampaniją, ragina kambodiečius vyti vietnamiečius lauk.

Amerikiečiai, kurie padėjo generolams paimti galią, gali dabar pasidžiaugti savo sėbrų darbais. O prie to, dar bus paprašyti padėti jiems skersti vietnamiečius.

OLYMPIA. — Washingtono ir Oregano valstijos nenori, kad valdžia gabentų per jų teritoriją nervų dujas. Kanada užprotastavo JAV planą gabenti minėtas dujas Juan de Fuca perplauka.

Natūralūs Žemės Palydovai

Pavadinime klaidos nėra. Mėnulis — ne vienintelis natūralus mūsų planetos palydovas. "Chjuz erkraft kompani" observatorijoje atlikti stebėjimai teleskopais ir fotokameromis verčia manyti, kad žemė turi apie dešimtį natūralių palydovų. Šios observatorijos stebėtojai, naudodami tiesioginių ir šaltinių stebėjimų duomenis, padarė išvadą, kad šių palydovų skersmuo yra apie 30,5 metro. Jie taip pat apskaičiavo numanomus jų orbitas.

Praėjusiais metais plačiformatinėmis kameromis jie aptiko du palydovus teoriškai apskaičiuotose orbitose. Įdomu tai, kad šių orbitų išėties taškai sutampa su didžiulio palydovo sprogimo vieta. Šis palydovas buvo aptiktas 1955 m. gruodžio 18 dieną.

Tuo pasiremdami mokslininkai teigia, kad natūralūs žemės palydovai atsirado, sproguos šiam palydovui. Šį teiginį patvirtina šalutiniai stebėjimai, atlikti, tiriant keistus dirbtinių žemės palydovų orbitų pasikeitimus. Galimas dalykas, kad natūralūs žemės palydovai veikia dirbtinių palydovų orbitas.

Tki šio laiko jau užfiksuota daugiau kaip 150 dirbtinių žemės palydovų orbitos pasikeitimų.

Kuo Grojo Senovės Lietuviai

Labai paprastos konstrukcijos lietuvių liaudies muzikos instrumentas yra pūslinė. Ji dar buvo vadinama lanku.

Pūslinė buvo gaminama iš lankščios eglės ar lazdyno vytelės. Abu vytelės galai suveržiami styga taip, kad vytelė įlinkyt. Styga — paprasta išvaškuota virvutė arba žarninė styga. Lanko ilgis paprastai būna 103-160 cm, o stygos ilgis — 80-90 cm. Tarp stygos ir lanko pabrūkama gerai ištrinta, išpūsta ir išdžiovinta kiaušės pūslė su žirniais, (o kartais abiejuose galuose po vieną) nuo ko ir vardas pūslinė. Z. Slaviūnas savo studijoje "Lankas — pirmykštis lietuvių muzikos instrumentas" pagal griežimo būdą skirsto lankus į du variantus: 1. Muzikos lankas su smičiumi (lankeliu), 2. lankas be smičiaus.

Grojimo metu lankas laipomas vienu galu atremtas į žemę.

Pirmojo tipo instrumentu grojama, braukiant per sty-

gą su smičiumi, pagamintu iš ašučių ir išteptu sakais. Muzikantas kairiąja ranka apima stygą ir laukę ir atitinkamai sugniaužia arba atleidžia lankelį ir, braukdamas per stygą su smičiumi, gauna įvairaus aukščio žemus ir stiprius garsus. Tokiu lankeliu būdavo pritariama, kaip ir kontrabosu, prie muzikos.

Antrojo tipo instrumentą vietoj lankelio naudojamas pagaliukas su užkirtimais. "Judant virvutei, pūslė šokinėja, viduje vartosi žirniai, barška. Barškesys — visa muzika", — rašo Z. Slaviūnas.

Lankas senovėje buvo plačiai naudojamas prie kitų muzikos instrumentų. Jis buvo paplitęs visame krašte. Dar ir dabar viena senutė nuo Suvalkų Kalvarijos 80 metų amžiaus, mena kaip vienas jaunuolis, jai dar piemenaujant, atrėmęs į batą "lanką su pūslė viena ranka jį čirpino, o kita lūpine armonikėle grojo".

Neseniai pūslinė buvo atgaivinta ansamblyje "Lietuva". Tik, besistengdamas pagaminti tobulesnį ir garsesnį instrumentą, liaudies instrumentų meistras Pranas Kupčikas, nukopijavo nuo estų tokio pat tipo instrumento modelį.

M. Baltrėnienė

Kas Kaip Remia Liaudies Balsą

Fr. I. Sadoniai, Toronto, per Pet. Pajuodį pridavė dėl Liaudies Balsu paramos \$15 aukų.

S. Lebetkevičius, Edmonton, Alta., atsinaujino prenumeratą sau, atnaujino tris į Lietuvą ir paaukojo LB paramai \$14.

J. Lesevičius, Montreal, prisiuntė atnaujintą prenumeratą ir nuo Walter \$2 aukų.

S. Rainard, Dorchester, Mass., prisiuntė dvi naujas prenumeratas.

John Andrus, Miami, Fla., per E. Račienę, užrašė į Lietuvą dvi naujas prenumeratas ir paaukojo LB paramai \$4, kas per klaidą buvo paminėta klaidingai parašyta jo pavarde. Labai atsiprašome klaidos paliečius.

Patys atsinaujindami prenumeratas paaukojo:

Martin Urba, Easton, Pa., \$5;

P. Krišunus, Woodbridge, Ont., \$2.

Visiems už pasidarbavimą ir aukas širdingai ačiū.

Administracija

LISBONA. — Portugalija šaukia į kariuomenę 16-ka-mečius jaunuolius. Didina savo jėgas Afrikoje iki 150,000.

Lietuviai, kurie atostogoms ar kitais reikalais važiuojat į Miami, Fla., patariame atsilankyti į Lietuvių Socialį Klubą. Čia kiekvieną sekmadienį 1 val. dieną yra duodami geri pietūs už žemą kainą. Po pietų, šokiai, susitikimai ir svečiavimasis.

Kuriems reikalingos informacijos gavimui kambarių vietiniai klubo nariai, tikime, patars jums kaip ir kur juos gauti.

Klubo adresas:

Lietuvių Socialis Klubas

2610 Northwest 119th Street
Miami, Fla. 33167
Telefonas: 688-4161

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRASTIS
LEIDZIAMAS SPAUDOS ORAUGLJOS

Prenumeratos kaina:
Kanadoj ir visur kitur \$5.00 metams; pusmečiui \$2.50.
I Lietuvą \$7.00 metams

LIAUDIES BALSAS
160 Claremont St., Toronto 140, Ont., Canada
Telefonas: EMpire 6-4358

ZIAURUMŲ GADYNE

Niekam nepaslaptis, kad fašistiniai, reakciniai režimai elgiasi labai žiauriai su savo oponentais. Tai nieko stebėtina. Jie tik tokiu keliu gali pasilaikyti. Bet vis daugiau ir daugiau šiurpių žinių ateina apie amerikiečių žiaurumus Vietname.

Dar neužsibaigę pranešimai apie civilių žudynes, o jau iškyla aikštėn, kaip žiauriai yra kankinami suimti vietkongai ir šiauriečiai. Štai, du amerikiečiai, Vietnamo karo veteranai, kaip praneša žinia iš New Yorko, pasakoja, kaip belaisviai žiauriai kankinami, kad išgavus iš jų informacijų.

Michael J. Uhl ir Edward Murphy pasakojo komisijai, tyrinėjančiai amerikiečių žiaurumus, kaip JAV žvalgybos agentai naudoja elektrinius prietaisus, kad priverstus belaisvius duoti informacijas. Elektrodo esą prijungiami prie pirštų ir kitų kūno dalių, paskui leidžiama elektros srovė. Kiti jiems pasakoja, kad matę elektrodus prijungtus merginoms prie krūtų.

Idomu pastebėti, kad toks kankinimas belaisvių esą standartiškas. Kitaip sakant, naudojamas visais atsitikimais. O kartais, žinoma, būna ir baisesnių kankinimų.

Viena jauna mergina, taip kankinama elektros šokais, apsigūsi mėnesinėmis po 5 minučių kankinimų. Kraujas taip plūdes, kad kankintojai būvę priversti paleisti merginą.

GERAS PRIMINIMAS

Naujos Demokratinės Partijos Ontarijos lyderis Donald L. MacDonald, kalbėdamas stalių unijos koncencijoje, ragino unijistus organizuoti dar neorganizuotus darbininkus, kadangi neorganizuoti darbininkai gauna daug mažesnius atlyginimus ir daugelyje atsitikimų gyvena labai skurdžiai.

Jis pataikė į tašką. Iš tikrųjų, didesnė dalis darbininkų Kanadoje dar neorganizuoti. Ir, atrodo, didžiosios unijos nelabai paisy. Joms rūpi tik savo narių algas kelti. O juo greičiau organizuotų darbininkų algos kyla, tuo sunkiau darosi neorganizuotiems, nes jų algos dažnai stovi vietoje. Jau ne paslaptis, kad yra darbininkų, kurie aiškina, kad gyventi iš pašalpos lengviau, negu dirbant.

Daug neorganizuotų darbininkų sudaro nauji ateiviai iš įvairių šalių. Jiems reikia pagalbos iš organizuotų darbininkų.

INDIJONŲ LIKIMAS

Kanadoje yra 450,000 indijonų, eskimų ir metisų (maišyto kraujo). Jie šiandien, technologijai plintant, jaučiasi atstumti, paniekinti. Gyvenimas tarp jų ir daugumos Kanados gyventojų nesiderina, atsirado didelė praraja. Bet indijonai ir eskimai, atrodo, vis dar nesuranda kelio į geresnį gyvenimą.

Daugiausia kliudo tas faktas, kad jie gyvena ir dar dabar dauguma gyvena tokiuose rajonuose, kur civilizacijai sunku pasiekti. Antra, daugelis, ypač senesniųjų, nenori įsijungti į modernišką gyvenimą. Jie vis bauginasi baltojo žmogaus civilizacijos.

Keistai atrodo, kai jie teigia, kad 85 procentai Kanados priklauso jiems; kad Kanados valdžia turi duoti jiems šimtus milijonų dolerių nuomos ir t. t. Tai bandymas nesisikaityti su tikrove. Tokiuos reikalavimus statyti dabar, kai jau jų tiek maža bėra, lyginant su visais gyventojais, yra nesąmonė. Senus laikus nebus galima sugrąžinti.

Yra sektų, kurios gyvena senoviškai, neįsileidžia mo-

Akmenės rajono Viekšnių kaimo profesinė technikos mokykla — seniausia mechanizatorių mokykla Žemaitijoje. Šiomet jai sueina 25-eri. Per tą laiką mokykla paruošė 6,450 mechanizatorių, kurie dirba žemės ūkyje. Šios mokyklos auklėtiniai — Akmenės rajono "Tarybinės vaigos" kolūkio pirmininkas S. Milieška, tos pačios mokyklos dėstytojas Jonas Pilvelis, mokojo ūkio direktorius Petras Lukošius ir daugelis kitų.

Dabar mokykloje mokosi daugiau kaip 500 mechanizatorių.

Nuotraukoje: pasibaigus užsiekimams, muzikos mėgėjai renkasi į repetitijas. Repetuoja kaimo kapela, kuriai vadovauja Marijonas Krasauskas. (A. Dilio nuotrauk)

Pavojingas Reiškinys

N. AUKSTUOLIS

Pietų Amerikos šalyse pastaruoju metu kairieji ekstrimistai ėmėsi labai pavojingų priemonių savo draugams išlaisvinti. Turiu mintyje kidnapinimą diplomatu. Tokios priemonės gali labai blogai pasitarnauti visam liaudies judėjimui.

Kaip jau žinom, sugavę užsienio diplomata, jie reikalauja paleisti kalinius. Jei nepaisys, nužudys diplomata. Guatemalaj kaip tik taip ir atsitiko. Kidnaperiams, matote, buvo vienas iš dviejų — nužudyti diplomata ir tokiu būdu išgelbėti savo prestižą, arba paleisti jį ir tokiu būdu parodyti, kad galima ir nepaisyti tokių kidnaperių. Toks metodas išlaisvinti kalinius būtų netekęs reikšmės.

Guatemalos teroristai savo parodė. Bet tuomi jie padarė baisią žalą pažangiam judėjimui. Reakcionieriai jau užmušė vieną komunistų veikėją. Dešinieji neskiria pažangiečių. Jie kaltina visus kartu. Tai geriausia proga reakcijai įvesti persekiojimą liaudies judėjimo.

Kairieji ekstrimistai, įvedę tokią praktiką, davė reakcijai labai gerą ginklą. Dabar bile kuris Pietų Amerikos diktatorius gali pasinaudoti. Jo agentai gali patys papsigrobtį kurios nors šalies diplomata, kad sukėlus reakciją prieš pažangiuosius, prieš darbininkų unijas.

Gal atsimenat, kai Hitleriui reikėjo pateisinti persekiojimą komunistų, naciai surado būdą — padegė reichstaga. Naciai irgi būtų galėję pasigrobtį diplomata, bet tuomet neatėjo jiems į galvą. Diplomato pasigrobimas naciams būtų pasitarnavęs geriau, nes tuomet būtų buvę sukurta pasaulinė opinija prieš kairiuosius.

Toks teroristinis veikimas derniško gyvenimo. Tai dukaborai, menonitai. Bet jie, atrodo, daug geriau verčiasi ekonominiai. Jie daug bėdų turi su autoritetais ne dėl to, kad jie negalėtų pragyventi. Priešingai, jie moka verstis. Ko jie nepakenčia, tai vyriausybės kišimosi, reikalavimo leisti vaikus į visuomeniškas mokyklas, pildyti įstatymus.

Indijonams, atrodo, teks atydziau peržiūrėti savo taktiką.

tikslu paliuosuoti kalinius yra labai peiktinas. Kas iš to, kad išleidžia užsienin jų draugus, jei viduje žmonės nustatomi prieš tą judėjimą. Eki šiol po visą pasaulį buvo siekiama paliuosuoti politinius kalinius masiniais protestais, reikalavimais. Tokiu būdu kova nukreipiama prieš reakcinius režimus, gaunama daugiau visuomenės simpatijos kankinamiesiems.

Kai Rusijoje atsirado tokių, kurie norėjo atsikratyti žiauriojo caro režimo suokalbiamdami nužudyti carą, Leninas juos peikė. Kaip žinia, paties Lenino brolis neteko galvos už kėsiniamsi nužudyti carą, Leninas sakė, kad toks kelias netinkamas.

Triukšmas dėl Apollo

Yra sakoma, kad Tarybų Sąjunga labai skūpi žiniomis apie savo veiklą erdvėje. Kai paleidžia astronautus į erdvę, tai labai trumpai pranešinėja apie jų veiklą. Gal ir teisingas nusiskundimas. Tarybiniai mokslininkai per daug kuklius, nenori garsinti savo darbų.

Bet amerikiečiai, kaip jau ne vienas stebėtojas nurodė, labai perdeda. Kai jie daro kokius žygius į erdvę, tai kelias dienas televizija, radijas, spauda mala ir mala apie tai. Mažiausius dalykėlius išlukština.

Pavyzdžiui, kai Apollo Tryliktas pajudėjo nuo pedestallo Cape Kennedy, tai 600 radijo ir televizijos korespondentų sujudo dirbti. Net ir Kanados radijas, televizija ir spauda įsitraukė į kampaniją.

Su Apollo Tryliktu įvyko nelaimė. Bet ji, mokslininkų tarpe, nebuvo tokia baisi, kaip pūtė korespondentai. Jie greitai sužinojo, kad astronautai nėra visai bejėgiai, kad jie gali nesunkiai išsigelbėti. Taip ir buvo. Tiesa, jiems teko pavargti, šalčio pakentėti, bet vistiek grįžo sveiki, kaip ridikai.

Visa Apollo Trylikto nelaimė tame, kad nepavyko atsiekti, ko buvo norima atsiekti. Tokia didelė suma išleista (rodos virš \$150,000,000), o visi planai sužlugo. Didelis mokslininkams nepasisekimas.

Dabar mokslininkams stovi klausimas, kas įvyko: smogė meteoras, ar įvyko eksplozija dėl kokių kitų priežasčių?

Meteorų Žemė sugauna labai daug. Pavyzdžiui, stebėtojai Ottawoje per 23 metus matė 40,000 meteorų, patekusių į Žemės atmosferą. Jie buvę 4-5 gramų svorio. Mažesnių būna 20 kartų daugiau. Ir jie, lėkdami 12 mylių per sekundą greičiu, gali pramušti labai storą sieną.

Pastabos

Kas žiną ką duos Kvebeko seimelio rinkimai, kurie įvyks balandžio 29 d.

Didžiosios ir mažosios partijos yra išstatę savo kandidatus. Visos stengiasi laimėti. Tačiau žmonių opinijos tyrinėtojai spėja, kad nei viena partija negaus daugumos.

Jeigu taip įvyks, tai tada turės būti sudaryta koalicinė valdžia, kurioje mažosios partijos turės nusveriantį balsą.

Žymiausiomis mažosiomis partijomis yra laikomos kvestistų ir seperatistų.

Būs ne kas, jeigu, pavyzdžiui, tokie seperatistai gautų progą daryti įtaką į vyriausybę. Su jais ir dabar yra užtektinai bėdos.

Jeigu laimėtų liberalai, gal geriausiai išeitų Kvebeko žmonėms. Juk vieną sykį jie yra Kvebeką išgelbėję iš Duplesio fašistinio jungo.

Bet jiems labiausiai kenkia prastas Ottawos liberalų rekordas.

Kvebeko provincijoje yra virš 8 nuosimėčiai bedarbių. O plačiai yra paplitusi nuomonė, kad už tai yra atsakomyngą federalė liberalų valdžia.

Mūsų vyriausybės kova prieš infliaciją turi keistas pasėkmes.

Kaip statistika rodo industrinė gamyba ir namų statyba sumažėjo, bedarbė pakilo, o pragyvenimo reikmenys per tą patį laikotarpį pašoko kuone 5 procentais. Reiškia, ant tiek padidėjo infliacija.

Sakė, kad bedarbė sumažins infliaciją, o kaip pasirodo, tai jos abi kartu kyla, lyg eidamos lenktynių.

Klaikūs dalykai vyksta Kambodijoje, Vietnamo kaimynėje.

Ten, amerikiečių įtakai įsigalėjus, eina masinės civilių žmonių, vietnamiečių, žudynės.

Karas jau persimetė ir į tą šalį, nors amerikiečiai ir ginasi, jog tenai jie dar nekariauja. Tik orlaiviais ir bomberiais padeda naujos generolų valdžios jėgoms.

Iškyla aikštėn kaltinimai, kad Izraelis, po 1967 metų karo, išžudė šimtus arabų belaisvių bei civilių žmonių.

Pasiteisinimai, kaip Izraelio, taip ir Kambodijos vyriausybių mažai ką reiškia.

Reikia patikėti nekaltų žmonių skundui, negu akimėgiškų karinių avantiuristų

A. Brazaičio nuotraukoje matome keletą Vilniaus modelių namų drabužių ansamblių, kurie bus demonstruojami Osakoje. Kairėje — moteriškas demisezoninis paltas iš štrizos medžiagos, talija pabrėžta plačiu lakuotu diržu. Viduryje — rudeninis ansamblis: griežto silueto apsiaustas ir didelis šalis iš tokios pat languotos medžiagos. Dešinėje — komplektas iš raudonos vilnonės medžiagos, skirtas pasivaikščiojimui arba kelionei. Kepuraitė ir didelis šalis megzti iš vilnos.

Ką Kiti Rašo

Kodėl Izraelis nesinaudoja proga?

Dr. Nahum Goldmann yra vienas iš žymiausių žydų sionistų (nacionalistų) vadų. Jis yra Pasaulio Žydų Kongreso prezidentas. Prieš kiek metų jis gyveno Jungtinėse Valstijose. Dabar gyvena Izraelyje. Jis pasiūlė Izraelio valdžiai, kad per jį, per Goldmanną, tartųsi su Egipto prezidentu Nasseriu. Jam esą duota suprasti, kad Nasseris sutiktų į tokius pasitarimus su Izraeliu eiti.

Bet Izraelio kabinetas specialiaje pasėdyje nutarė Goldmanno pasiūlymą atmesti. Izraelio valdžia pati pasirinkianti savo atstovą bet kokius pasitarimus su arabais. Vadinas, ji nepasitiki Dr. Goldmannu.

Iš to daroma išvada, kad pačiuose sionistuose nebėra vienos nuomonės santykiuose su arabais. Juose esama įtakingų žmonių, kurie norėtų rimtai siekti susitarimo su arabais. Bet tie sionistai, kurie dabar kontroliuoja Izraelio valdžią, užsispyrusiai laikosi dabartinės agresyvos politikos. Jie nenori kalbėti apie atidavimą arabams visų iš jų užgrobtų žemių. O bet koks susitarimas galimas tik tai žemių ar-

Z. Janauskas

bams sugražinimo keliu. — Laisvė

Bažnyčia audrose

Detroitė šiomis dienomis įvyko Juodųjų Krikščionių Nacionalistinis suvažiavimas. Plačiai kalbėta apie negrų išsilaisvinimo judėjime bažnyčios vaidmenį. Pripažinta, kad dabartinė bažnyčia (protestantiška, ar katalikiška) nevaicina tokio vaidmenio, kokį turėtų vaidinti.

Suvažiavimas nutarė nuo dabar visomis jėgomis siekti bažnyčią perorganizuoti ir paversti ją kovos įrankiu prieš išnaudojimą, neteisę ir rasinę diskriminaciją.

O iš Italijos pranešama, kad ten net du šimtai katalikų bažnyčios teologų smarkiai pakritikavo popiežių ir kai kurias bažnyčios dogmas. Jie reikalauja, kad popiežius pats reformuotųsi ir reformuotų bažnyčią. Turi būti galas kvailiūbei apie popiežiaus neklaidingumą arba apie kunigų celibato reikalingumą.

— A. Bimba

Garbingas V. Kapsuko prisiminimas

Pats svarbiausias Lietuvos laikraštis "Tiesa", savo vedamajame balandžio 7 d., rašo:

"Lietuvių tauta, žengdama socializmo keliu, šiandien pagerbia vieną žymiausių savo sūnų — Spalio socialistinės revoliucijos Rusijoje ir socialistinės revoliucijos Lietuvoje karį, ištikimą leninietį, vieną iš LKP organizatorių ir ugdytojų — Vincą Mickevičių-Kapsuką.

"Nuo XIX a. pabaigos iki trisdešimtųjų šio amžiaus metų vidurio nė vienas ryškėsnis revoliucijos aktas neįvyko be aktyvaus Kapsuko dalyvavimo. O ir jo idėjinis brendimas atspindi tą lengvą ir vingiuotą kelią, kuriuo geriausiai Lietuvos socialdemokratams atėjo į bolševikų gretas, į Spalio ir Lietuvos proletarinės revoliucijų kovotojų būrį".

Vincas Kapsukas - Mickevičius kovojo ir nugalėjo Lietuvos socialdemokratuose įsivyravusį oportunizmą. Jis buvo galva pirmosios darbo žmonių valdžios Vilniuje, 1919 metais.

Kapsukas nebus užmirštas Lietuvos žmonių. "Tiesa" rašo:

"V. Kapsukas partijos draugų atminty liko ryškiu švyturiu ir savo puikiais būdo bruožais. Jame derinosi valia ir švelnumas, principumas ir tolerancija, reiklumas sau ir kitiems, jautrumas.

"Būti tištikimu Lenino mokiniumi, matyti Lietuvą laisvą, klestinčią buvo jo kovos tikslas ir prasmė; vardan tokio tikslo jis buvo pasiryžęs praeiti visus gyvenimo erškėčius. Prieš mirtį viename laiške jis rašė: "...aš padariau savo gyvenimo balansą ir, jeigu man būtų leista dar kartą gyventi, aš pasiilgčiau taip pat ir dirbčiau, kaip lig šiolei dirbau, ir kentėčiau taip, kaip lig šiolei kentėjau, kad tik komunizmas nugalėtų visame pasaulyje".

"Toks buvo Vincas Mickevičius - Kapsukas".

V. Kapsukas neilgą laiką gyveno Amerikoje, bet atvyko jis čia svarbiu laikotarpiu, kai ėjo kova tarp kairiųjų ir dešiniųjų socialistų šioje šalyje.

Reikia pasakyti, jis suvaidino labai svarbią rolę pakeipimui Lietuvių Socialistų Sąjungos į kairę pusę, link vėliau įsikūrusios Komunistų partijos.

Nekurie LSS vadovybėje dar nebuvo aiškiai nusistatę. Stilsonas buvo kviečiamas LSS Centro sekretorius J. V. "Naujienu" administratoriaus pareigoms. Jis atsiskaitė, bet gal dėl to, kad jau buvo teisiamas už slapto lapelio prieš karą paruošimą ir planavo, jei bus nubaustas, prasišalinti.

V. Kapsukas, čia gyvendamas, redagavo organą "Kovą" ir žurnalą "Naują Gadyne".

Reikia atiduoti nuopelną ir

ŠYPSENAS

Ne savo valia

"Tu atrodai labai išblyškęs", pastebėjo draugas. "Ar sergi?"

"Beveik. Aš turėjau atsižadėti gerti, rūkyti, gembleriuoti".

"Už tai reikia tau atiduoti didelį kreditą".

"Visai ne. Visa tai turėjau išsižadėti, kad negalėjau gauti kreditan".

Drašos ženklas

Motina, išleisdama dukrą į miestą, aiškino merginai, kad mieste merginoms tenka elgtis labai drašiai, kad vaikinai nemanytų, jog jas galima lengvai nudoroti.

Jos palydovas nusivedė ją į teatrą, o iš ten — į restoraną.

"Atneškite du stiklus alaus", paprašė vaikinai.

"Tiek pat ir man", susuko drašiai mergina.

Ne taip jau baisu

"Girdėjau, kad jūsų žmogus negaluoja", atjautė ponias savo kaiminką. "Tau dabar didelis rūpestis. Gink dieve, kad tik nemirtų".

"Tai ką padaryti", atsakė ponias šaltai.

"O kaip tu gyventum be jo?"

"Jis apsidraudęs šimtu tūkstančių dolerių".

Juozui Šukiui, kuris kovojo prieš dešiniuosius. Kapsukui atvykus, Šukio autoritetas žymiai pakilo.

Kapsuką prisimena ir gerbia visi pažangieji Amerikos lietuviai. Čikagoje jo vardas yra pavadintas politinis lietuvių klubas.

— Vilnis

Nedarbas didėja

Kaip pranašavo ekonomistai, taip ir yra. Nedarbas didėja. Oficialiais valdžios duomenimis, jau turime 3.700.000 bedarbių. Vien tik praeitą mėnesį jų padaugėjo 230.000.

Vadinas, tiek žmonių krašto ūkiui nereikalingi. Nėra kas jiems veikti. Jie nieko negamina ir valstybei tiek tiek naudingi, kiek pinigai padėti po čiuziniu.

Jeigu tie keturi milijonai bedarbių dirbtų — kiek jie pagamintų valstybei turto! Reikia tik įsivaizduoti! Bet kapitalizmo sąlygomis jie turi būti nurašyti, pašalinti iš gamybos.

Štai kodėl ši sistema netikusi: jeigu galimybių turtais gaminti nepajėgia išnaudoti, gamybinės jėgas laiko be naudos.

— S. J. Jokubka

MAIN RIDAS

Vertė E. Vildžiūnienė

Baltoji Pirštinė

Romanas

(Tęsa)

Tardymo metu seras Marmadiukas visiškai nežinojo, kokie kaltinimai ir įrodymai jam primetami. Jam neleistą net paimti advokato, ir, dar gerokai prieš nuosprendį paskelbiant, buvo aišku, kaip baigsis šitas teismas. Ir kai neteisėto teismo pirmininkas paskelbė mirties nuosprendį, serui Marmadiukui tai nebuvo netikėtas smūgis.

Bet koks baisus buvo smūgis dviem mylinčiom širdim, kai Volteris, dalyvavęs teisme, grįžo namo, sugniuždytas skausmo, ir pranešė liūdną žinią pilies gyventojams, kurie netrukus turėjo netekti šeimininko.

Niekados dar klastūnas Ričardas Skertis nepasieglė taip begėdiškai, kaip šią sunkia valandą.

Jo aukos vaikai veik patikėjo jo draugiškumu — jis rodė tokį nuosirdumą, taip karštai stengėsi paguosti juos, kad Volteris ir Lora nė nepagalvojo, jog jis gali būti išdavikas; net ir Merijena suabejojo savo įtarimais, kuriuos jai iki šiol kėlė šitas žmogus.

Jeigu seras Marmadiukas būtų galėjęs susisiekti su vaikais, šitaip nebūtų atsikėję. Bet jis neturėjo tokios galimybės. Vos tik jį areštavęs, Skertis ėmėsi visų priemonių neleisti pasimatyti. Atsisveikinta Skerčio akyse. Kalėjime seras Marmadiukas buvo visai atskirtas nuo pasaulio. Po teismo trumpą valandėlę Volteriui buvo leista pasimatyti su tėvu, bet tik kalėjimo prižiūrėtojams ir slaptiems agentams stebint.

Seras Marmadiukas negalėjo pasikalbėti su sūnum apie Skertį ir perspėti, kad saugotųsi šito žmogaus, kuris dėdamasis jo vaikų draugu, buvo ne tik jų priešas, bet šnipas ir skundikas, pradžios jų tėvą.

Nei Valteris, nei Lora, nei Merijena jo neštare. Jiems neatėjo į galvą pasidomėti, kodėl Skertis ūmai dinga iš jų namų ir nepasirodė dvi dienas — kaip tik tada, kai buvo teismas. Argi jie galėjo įtarti, kad šitas klastingas draugu, slapta buvo tomis dienomis "Žvaigždžių rūmų" teisme ir, kaip savanoris liudininkas, liudijo prieš kaltinamąjį ir tuo lėmė nuosprendį...

Rytą, kai į Belstrodą atėjo žinia apie baisų nuosprendį, Merijena, nukamuota ją slepiančio dvigubo skausmo, sėdėjo savo kambaryje.

Ispanai turi patarlę: "Vinį vėnmi išmuši", kuri šituo prozaišku įvaizdžiu teigia, kad širdyje vienu metu negali tilpti dvigubas skausmas — vienas nustelbia kitą.

Šita patarlė teisinga, tačiau ne visur ir ne visada.

Merijena, priblokšta baimės žinios, kad jos tėvo laukia sunki dalis ir kad jai greičia jo netekti, negalėjo užmiršti ir kitos jį ištikusios nelaimės, kuri sužeidė jos širdį ir nugramzdino į juodą tamsą.

Mintys, viena už kitą niuresnės, karštingai sukosi jos galvoje, ir jeigu sužeistos širdies kančios akimirksniu nustelbdavo skausmą ir baimę dėl tėvo, — ir viena, ir antra draskė jai krūtinę ir stūmė į nusivylimo bedugnę.

Merijena buvo ne viena: su ja Lora ir Volteris. Jie drauge praleido nemigo naktį, ir iš jų išblyksusių veidų ir paraudusių akių buvo matyti, kad jie praleido ją, plūsdami ašarom.

Visą naktį, nesudėdami akių, jie suko galvas, ar negalima kaip nors pabandyti išgelbėti tėvą. Bet viskas, kas jiems atėdavo į galvą, atrodė netinkama.

Pagaliau Merijena pasisiūlė važiuoti į Londoną ir pulti į koias karalienei.

— Bijau, kad tai bus tuščia kelionė, — tarė Volteris. — Aš buvau pas ją. Aš puoliau prieš ją ant kelių, įtikinėčiau, kad tėvas nekaltas, maldavau ją, apsipildamas ašaromis, bet jos niekas neįsijaudino. Aš niekad nesu mačius jos tokios įtūžusios! Ko tik neišgirdau iš jos! Ji pavadinavo mane bauriu šunyčiu, išdaviko ir niekšo išpera, o Džerminas, Holandas ir kiti jauni rūmininkai iš jos svitos juokėsi iš manęs. Aš nedrisau kreiptis į karalių. Ak mieloji sesute, bijau, kad tu nieko nelaimėsi karaliaus rūmuose! Padėti mums gali tik tai vienas žmogus, nes jis savas šitoje rūmų klikoje. Tu žinai, apie ką aš kalbu, Merijena?

— Apie kapitoną Skertį? — Taip.

— Taip, taip, — pritarė Lora. — Pamenate, jis kelis kartus buvo užsiminęs, kad galėsiąs ką nors padaryti. Aš sutinku pulti prieš jį ant kelių ir maldauti. Bet tu žinai, Merijena, kad vienas tavo žodis padarys daugiau, negu visi mūsų prašymai — ir mano, ir Volterio.

— O Merijena! — tarė Volteris, atspėjęs, ką turi galvoje Lora. — Jeigu šitas žmogus kalbėjo nuostabiai

ir jeigu jis iš tiesų turi tokią įtaką, — o aš rūmuose šį tą apie tai girdėjau, — tada mums yra vilties. Aš nežinau, ką mano Lora, bet ji sako, kad vienas tavo žodis gali jį paveikti. Mieloji sesute, neįaugi tai auka?

— Taip, Volteri. Tu tiesą pasakei, auka. Be šito mano maldavimas bus toks pat bergėdiškas, kaip ir jūsų. Aš tuo neabejoju.

— Ką tu kalbi? Kokia auka?

— Mano ranka...

— Mieloji, mieloji Merijena, bet jeigu tu jo nemylai, tu gi negali būti jo žmona, negali pasižadėti jam!

— O be šito jis nesutiks.

— Nieksas! O dieve! Bet juk jis gali išgelbėti tėvą, juk kalbama apie jo gyvybę!

— Aš norėčiau, kad tai būtų mano gyvybė! — beviltingai sušuko Merijena. — Man lengviau būtų mirti, negu ryžtis tokiam žingsniui!

Volteris nesuprato, ką reiškia jos žodžiai, tik Lora suvokė.

Bet nė vienas nespėjo atsakyti, kai Merijena pašoko iš vietos ir pasileido durų link.

— Kur tu, sesute? — paklausė išsigandusi Lora.

— Pas kapitoną Skertį! — ryžtingai atsakė Merijena. — Aš pulsiau jam į kojas ir nesikelsiu tol, kol jis pats nepasakys man, kokią kainą reikia sumokėti už mano tėvo gyvybę!

Nuosprendis, paskelbtas serui Marmadiukui, buvo naiva templė, kuria Skertis įveržė savo kilpinį, norėdamas išbandyti jo tvirtumą.

Jam buvo vieni niekai išgauti tokį nuosprendį ir, žinodamas, kokią turi įtaką karaliaus rūmuose, tarėsi lengvai išprašysias ir pasigailėjimo.

Jis išgelbės serą Marmadiuką, jeigu Merijena bus jo žmona.

Skertis nedrįso su tuo pasiūlymu kreiptis į Merijenos tėvą, prisimindamas jo griežtą atsakymą. Tiesa, nuo to laiko daug kas pasikeitė: serui Marmadiukui grėsė gedinga mirtis. Kuris žmogus nesigriebtų bet kokių priemonių, norėdamas išvengti tokio žiauraus likimo!

Bet Skertis žinojo, kad seras Marmadiukas ne toks žmogus, kurį mirties baimė galėtų priversti aukoti dukters laimę. Jis taip myli Merijeną, kad geriau mirs, negu vers ją tekėti už nemylimo žmogaus. Skertis nutarė pirmiau pakalbėti su Merijena.

Jis žinojo nuosprendį, dar Volteriui su liūdna žinia negrįžus iš Londono. Bet nepasakė Merijenai ir Lorai. Volteris parvyko į Belstrodą vėlai vakare. Tik pernelg vėlus laikas sutrukdė Skerčiui

ateiti ir pareikšti užuojautą, gal dar pasistengti išspausti ašarą, kaip didelio liūdesio įrodymą; bet kad buvo jau po vidurnakčio, jis pasitenkino pasiuntęs tarną ir perdavęs užuojautą, o pasimatymą su Merijena atidėjo rytdienai.

Iš pat pirmos dienos, suėmus serą Marmadiuką, kapitonas Skertis lyg tarp kitko užsimindavo jo vaikams, kad jis galėtų išgelbėti jų tėvą; nors tai būtų labai sunku, pareikalautų didelių pastangų, bet jis nieko nepaisytų; prie tų žodžių taip iškalbingai bylojo jo akys, kad Merijenai nesunku buvo atspėti, kokio mokesčio jis už tai pareikalautų.

Taigi dirva buvo paruošta. Dabar reikėjo nutaikyti gerą momentą ir pasikalbėti su Merijena. Jis padarys tai iš ryto. Merijena pernakt mažumą apsiramins ir galės blaiviau žiūrėti į jo pasiūlymą. Prieš pasišūdamas tarną pas Merijeną atsiklausti, ar bus priimtas, Skertis ilgai vaikščiojo ten ir atgal didelėje svetainėje. Jis jautėsi toli gražu ne per drąsiai: viltis, baimė ir gėda grūmėsi jo širdyje ir jaukė įprastą šaltakraujiškumą. Keletą sykių buvo beimaš skambinti, ketindamas pasiūsti tarną pas Merijeną, ir vis pritrūkdavo drąsos.

— Na, ir kvailys! — nusikeikė jis pagaliau. — Kvailys ir bailys! Ko aš bijau? Argi ji mane atstums, kai nuo to priklausys jos tėvo gyvybė?

Ir jis ryžtingai priėjo prie stalo, kur stovėjo skambutis, bet pasigirdo durų trinktelėjimas ir šilkinų drabužių šlamės, ir jis atsigrėžė. Priešais jį stovėjo Merijena.

Skertis sumišęs atitraukė ranką nuo varpelio, tartum užkluptas nusikaltimo vietoje. Jam pasirodė, kad Merijena iš jo veido suprato viską, ką jis galvojo. Bet, dirstelėjęs į ją, iškart nudžugo: ji atėjo, žinodama, kad jis čia! Ji atėjo prašyti pagalbos!

Skerčiui akimodu grįžo savimi pasitikėjimas. Merijena atėjo — tai koziris jo rankose. Dabar nebuvo reikalo sukti galvos, kaip pradėti tą pokalbį: reikėjo tik privesti jį iki galo.

— Mis Merijena! — tarė jis, pagarbiai nusilenkdamas. — Aš bijojau nepritapsias, bet man rūpėjo pasidalinti jūsų širdgėla ir pabandyti bent kiek jus paguosti.

— Iš jūsų žodžių, kuriuos ne sykį kalbėjote, sere, — tyliai, bet drąsiai pasakė Merijena, — žinau, kad jūs galite padaryti kur kas daugiau. Jeigu neklystu, jūs turite įtakos karaliai?

— Gal greičiau karalienei, — atsakė kapitonas su slaptinga šypsena, matyt, norė-

damas padaryti įspūdį prašytojai. — Taip, žavioji Merijena, čia, tur būt, aš turiu šiokią tokią įtaką! Žinoma, nedidelę, bet, kokia tik ji būtų, visa jūsų paslaugoms!

— O sere, dėkoju jums už šiuos žodžius! Prižadėkite, kad pasinaudosite ja ir išgelbėsite mano tėvo gyvybę! Prižadėkite ir pelnysite amžiną dėkingumą...

— Merijeną Ved?

— Ir ne tik mano... Tėvo, brolio... visų mūsų artimųjų, o gal visos mūsų grafystės... Visi bus dėkingi jums ir šlovins jus už tą gerą darbą!

— Jeigu aš branginčiau dėkingumą, tai tik jūsų! Tai man pakankama dovana.

— Jūs galite neabejoti, kad aš būsiu dėkinga jums visa siela.

— Verčiau sakykite — visa širdimi!

— Argi aš ne taip pasakiau? Mano širdis visada bus jums dėkinga.

— Ak, dėkingumas — šaltas žodis! Aš norėčiau, kad jūs pakeistumėte jį kitu.

— Kaip aš turiu suprasti jus, sere?

— Sakykite — meilė. Padovanokite man ją, ir prižadu, kad nenurimsiu, kol neišmelsiu pasigailėjimo jūsų tėvui, arba, kaip jo gynėjas, pasidalinsiu su juo likimu! O Merijena, pasigailėkite manęs! Ne jūs, o aš dabar maldauju jūsų pagalbos! Duokite man, ko prašau, ir įsakinėkite man kaip savo vergui!

Valandėlę Merijena stovėjo tylėdama.

Šis tylėjimas sužadino kapitoniui Skerčiui viltį, ir jis įbedė godžias akis į Merijenos veidą.

Bet jis visiškai nieko negalėjo įžvelgti. Dailūs, tarsi sustingę bruozai atrodė iškalti iš akmens, jie neišdavė jos jausmų.

Kai Merijena prabilo, Skertis suprato, kad jis neteisningai suvokė jos tylėjimą.

— Kapitone Skerti, — tarė ji, — jūs esate aukštuomenės žmogus ir, kiek girdėjau, gerai perprantate moters prigimties savybes...

— Jūs man pataikaujate! — pertraukė ją Skertis, stengdamasis vėl atgauti įprastą šaltakraujiškumą. — Leiskite paklausti, kuo aš nusipelniau tokios geros nuomonės?

— Jūs mane ne taip supratote. Aš noriu pasakyti, kad jūs, taip gerai žinąs moters prigimtį, turite suprasti, kad prašote neįmanomo dalyko. Moteris negali atiduoti savo širdies. Ją reikia iš jos paimti.

— O jūsų širdis, Merijena Ved?

— Ji nepaklus mano valiai. Ji ne man priklauso.

(Bus daugiau)

Montrealo žinios

Montrealiečių Kronika Mirė Antanas Janušis

Draugas J. Lesevičius iš Montrealo telefonu pranešė, kad balandžio 20 d., pirmadienio vakare, po skaudžios ligos mirė M. L. Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos pirmininkas, nuoširdus pažangių organizacijų veikėjas ir duosnus spaudos rėmėjas, Antanas Janušis.

Su mirtimi draugo A. Janušio Montrealo lietuviai, o ypatingai Sūnų ir Dukterų Draugija netenka atsidavusio organizacinio veikėjo ir gausiausiojo pašalpinės draugijos rėmėjo.

Plačiau apie velionį A. Janušį parašys montrealiečiai, su kuriais drg. A. Janušis apie pusimtį metų darbavo si organizacijose.

Gili užuojauta didžiai liūdinčiai Antano žmonai, giminėms, draugams ir Pašalpinei Draugijai, netekusiai pirmininko ir tėviško draugijos globėjo.

Kvebekas Ruošiasi Seimelio Rinkimams

Ateinančią savaitę, trečią dieną, įvyks Kvebeko seimelio rinkimai. Visos partijos padidino aktyvumą.

Premjeras Bertrand atsišaukė į balsuotojus, ragindamas numoti ranka į separatistus ir kreiditistus, kad į seimelį būtų išrinkta dauguma nacionalistų. Jis prisibijo, kad šiuo tarpu gali Union Nationale partija negauti daugumos. O tai, girdi, būtų visai nepageidautina. "Ar jūs norit rytą nubusti ir rasti su suluošinta valdžia?" baugino jis.

Daugelis stebėtojų linkę manyti, kad nacionalistai šiuo tarpu neišrinks daugumos. Ar taip bus, tai, žinoma, parodys tik balsavimai.

Liberalai, kai jie rinko lyderį, rodė didelį entuziazmą. Bet dabar, jų lyderiui važinėjant po provinciją, pasirodė, kad liberalai neturi tokios įtakos, kokios tikėjosi.

Lenino Paminėjimas

TORONTO. — Balandžio 19 d. vakare, King Edard viešbutyje, didžiojo pokylių salėje apie 1,000 torontiečių, vadovybėje K. Komunistų Partijos vietinės organizacijos, gražiai atžymėjo Lenino šimtmetinę sukaktį nuo jo gimimo.

Paminėjimo pirmininkas N. Freed atidarydamas paminėjimo atžymėjimą vaizdžiai aptarė apimtį ir reikšmę Lenino paminėjimo. Paskiau buvo parodyta įdomi filma pavaizduojanti Lenino

Bourassa esąs labai nusiminęs.

Separatistų lyderis Rene Levesque tikisi išrinkti tiek atstovų, kad jo partija sudarys oficialią opoziciją. O gal net ir vyriausybę? Bet šaltiesni separatistai nerodo tokio entuziazmo. Bet separatistų minguose dalyvauja nemažai žmonių. Tas rodo, kad susidomėjimas jo partija yra nemažas.

Liberalai skundžiasi, kad valdančioji partija bandanti diskriminuoti ne francūzus. Daug žydų ir kitų su ne francūziškais pavardėmis esą neįtraukti į balsuotojų sąrašus.

Levesque teigia, kad nekuriose distriktuose liberalai diskriminuoja separatistus.

Tai, žinoma, pirmurinkiminių rietėnos. Visos partijos nori laimėti daugiau balsų, kaltindamos kitas partijas.

J.

Kalbanti Beždžionė?

Viename paskutiniųjų žurnalo New Scientist numerių išspausdintas pranešimas apie nepaprastą eksperimentą. Alenas ir Beatričė Bardneriai, Nevados valstijos (JAV) universiteto psichologijos fakulteto darbuotojai, per pustrėčių metų išmokė savo auklėtinę jauną šimpanzė daugiau kaip 60 kurčėnybių kalbos žodžių. Įdomu, kad Uoš (tokia jos pavardė) ne tik išmoko tarti šiuos žodžius atskirai, bet ir komponuoti iš jų paprastus sakinius. Jei, pavyzdžiui, pasigirsta skambutis, raginąs pietauti, beždžionaitė kalba: "klausyti — valgyti". Jei jai topteli galvon mintis pasmagurauti kuo nors, kas padėtų šaldytuve, ji prašo: "atidaryti - valgyti - gerti". O pastaraisiais mėnesiais Uoš netgi išmoko visiškai sąmoningai vartoti asmeninius įvardžius "aš" ir "tu". O juk tai, kad žmogus sugeba suvokti savo paties asmenybę, ir yra pats pagrindinis požymis, skiriantis jį nuo gyvulio...

Kaip pavyko pasiekti šių tiesiog fantastinių rezultatų?

Uoš buvo sugauta vos metų amžiaus. Paprastai tuo metu šimpanzės dar neatsitaukia nuo motinos. Jos tampa savarankiškomis tik sulaukus dviejų - ketverių metų.

Beždžionaitė buvo apgyvendinta specialiaame name lyje prie laboratorijos. Retkarčiais ji būdavo vežiojama į Gardnerių šeimą. Visi žmonės su beždžionaitė stengėsi būti kaip galima draugiškesni. Ir, kas svarbiausia, jie tada kalbėdavosi vienas su kitu tik kurčėnybių kalba.

Kodėl kurčėnybių? Pasirodo, beždžionės iš viso negali kalbėti, reikšti savo minčių žmogui įprasta kalba. Jos tesugeba parodyti primityvias emocijas, skleisdamos kai kuriuos garsus.

jai, su savo obalsiais "Eskaluoti karą", ardydami taktikas demonstracijas. Ottawoje jie iššaukė nemažą susikirtimą. Policija buvo areštavusi 16 ekstrimistų.

Įdomu pažymėti, kad į Ottawą jie buvo susirinkę iš daugelio vietų. Vienas suimtųjų pasirodė esąs net iš Nova Scotijos. Daugiausia triukšmo jie sukėlė prie JAV ambasados. Jie nešėsi raudonas vėliavas ir Mao atvaizdus.

Ottawoje demonstracijoje prie parlamento dalyvavo 1,500 žmonių. Tai didelių skaitlinės. Jie, paprastai, visuomet tokias demonstracijas mažina. Vancouvery ir kitur buvo mažesnės demonstracijos.

Tačiau daryti išvadą, kad tai įrodo beždžionės iš viso neturint jokių minčių, būtų per skubiu. Mat, neseniai atlikti anatominiai tyrinėjimai parodė, kad beždžionės iš viso nesugeba tarti artikuluotų garsų. Taigi, norint daryti kokias nors išvadas apie protinius beždžionių sugebėjimus, pirmiausia reikia rasti ryšio kanalą, kuriuo jos galėtų naudotis. Ir štai, pasirodo, šiam tikslui labiausiai tinkama — gestų kalba. Beždžionės sugeba gestikuliuoti netgi geriau, negu žmogus! Taigi, ko gero, neišraiškingi žmogaus judesiai beždžionėms liudija apie ribotus žmogaus protinius sugebėjimus...

Žodžiu, be ypatingų pastangų Uoš išmoko gestų kalbos. Visiškai kaip kad mūsų mažučiai mokosi tarti pirmuosius žodžius. Ji pradžioje darė daugybę atsitiktinių, beprasmiškų mostų. Tačiau retkarčiais koks nors beprasmiškas beždžionaitės gestas primindavo kurčėnybių kalbos gestą. Tada žmonės tuoj pat kartodavo šį gestą ir tuo pat metu rodydavo šį gestą atitinkantį daiktą ar judesį.

Pradžioje mokslas sekėsi ne kaip. Per septynerius mėnesius Uoš teismoko keturis "žodžius". Bet jau per sekančius septynis mėnesius beždžionaitė "iškalė" devynis gestus. Prabėgo dar tiek pat laiko, ir neįprastoji mokinė išmoko dvidešimt vieną naują gestą. O per paskutiniuosius devynis mėnesius jos žodynas dar papildė trisdešimt naujų gestų.

Tuo pat metu Uoš mokėsi ne tik tiksliau vartoti jau žinomus gestus: pradėjo jais reikšti ne tik konkrečius daiktus, bet ir bendro pobūdžio sąvokas. Trumpai tariant, ji vystėsi vis greičiau ir greičiau. Panašiai kaip kad kalbų besimokantis žmogus.

Dabar beždžionaitė jau užkliudė ketvirtuosius metus. Prasiidėjo "paauglystės" metai. Ir jeigu reikalai klostysis ir toliau taip sklandžiai, kaip iki šiol, ko gero...

O jeigu pirmoji kalbanti beždžionė štai ima ir papasakoti žmonėms ką nors tokio, apie ką jie iki šiol neturėjo netgi nei mažiausios nuovokos?

(Mokslas ir Technika)

BRUSSELIS. — Europos bendros rinkos komisija skelbia, kad bus nutraukta pagalba Graikijai, kadangi ten kankinami politiniai kaliniai.

CAMBRIDGE, Mass. — Susikirtime tarp demonstrantų ir policijos 300 asmenų buvo sužeista, jų tarpe 17 policininkų.

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius, gardinas, blanketus, lovų uždangalus, karpetus, chesterfielodus ir bile ką, kas tik yra jūsų namuose.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniausių Dry Cleaning šapų Montreale. Turime naujai įrengtą moderniausią STORAGE. Greitas patarnavimas.

25 metų patyrimas garantuoja darbą.

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrušis, P. Keršulis, A. Greibus
1205 CHURCH AVE. P.O. 8-6679
VERDUN, QUE.

HILL TOP MOTEL

Route 17 West Vaudreuil, Que.

33 kambariai, maudymosi baseinas, arkliai pajodinėjimui, pirmos klasės valgykla su pilnų laisniu, rami vieta pailsėti. Butai dėl nuo 2 iki 8 asmenų.

Motelis randasi ant kelio 17-to apie mylią į vakarus nuo Dorion, Que.

Rezervavimui vietos prašome telefonuoti sekančiais: 234-4591 arba 453-3401.

Savininkas A. NAGINÉ

Pranešimai

Toronto, Ont.

KLLD Susirinkimas

KLLD Toronto kuopos narių mėnesinis susirinkimas įvyks balandžio - April 30 d., ketvirtadienį, 7:30 val. vakare, Lietuvių salėj, 160 Claremont St.

Prašome visus narius ir simpatikus dalyvauti šiame susirinkime, nes šis susirinkimas gali būti paskutinis prieš vasarinį laikotarpį. Šiame susirinkime turėsime aptarti kuopos veiklą laike vasaros.

Nariai, kurie dar neužsimokėję duokles už šiuos metus, tai labai prašome tą atlikti šiame susirinkime; taipgi negavę nariams priklausancias gauti knygas pasirūpinkite jas pasiimti šiame susirinkime.

Įki pasimatymo susirinkime.

Kuopos Valdyba

Moterų žiniai

Toronto Lietuvių Moterų

Tiktai sekmadienį — gegužės 3
Tiktai vienas rodymas nuo 4 v. p. p.
Teatras atsidarys 3 v. p. p.

2 Dideli Lietuviški Jūdžiai

"Meilė ir Karas"

Vaizduoja dviejų brolių meilę su ta pačia moterimi ir jų vargus. Vaidina B. Bartkauskas, K. Genys, A. Jodkaitė.

"KOL NEVELU"

Muzikinė komedija. Vaidina F. Einis, N. Bernotas, P. Žindulis, J. Čepaitis.

Trijų valandų rodymas. Lietuvių kalboj.

DELTA Teatre, Hamilton. LI. 5-4576

Klubo susirinkimas įvyks sekmadienį, gegužės 3 dieną, 2 valandą po piet, 160 Claremont St.

Visos moterys kviečiamos atsilankyti, nes turėsime daug dalykų apkalbėti, einant prie vasarinio sezono.

Po susirinkimo, kaip ir visomet, pasivažišinsime kava.

Vladyba

Susirinkimas

Sūnų ir Dukterų Pašalpi-

nės Draugijos 1-mos kuopos narių mėnesinis susirinkimas įvyks antradienį, gegužės 5 d., 7 val. vakare, Lietuvių salėj, 160 Claremont St.

Visus narius kviečiu atsilankyti ir susirinkime dalyvauti. Taipgi apsimokėti narių mokesčius, jei dar neapsimokėję.

T. Rimdžius

Kuopos sekr.

Telefonas: WA. 2-3215

Torontiečių Kronika

Išvežė ligoninė

Susirgo draugas P. Pleskus ir yra išvežtas į ligoninę. Seniau, kol dar buvo stipresnės sveikatos jis yra gražiai pasidarbavęs pažangia-me lietuvių judėjime. Linkime jam greitai susveikti.

Lankėsi Toronte

Montrealietė A. Lesevičienė lankėsi Toronte ir viešėjo apie savaitę laiko pas savo seserį F. Kilikevičienę.

Rep.

Padėkos Žodis

Ąciū visom rengėjom, kurios surengė mum tokį didelį "bridal shower". Gaila, kad ne visos jūs galėjote ten dalyvauti. Niekados mes jūsu neužmiršim. Tiek daug laiko ir darbo padėjot dėl lengvesnės pradžios mūsų gyvenimo.

Ąciū visom viešiom, kurios prinešėt tiek daug ir tokių naudingų dovanų. Taip pat tom, kurios negalėjo da-

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras

263 College St. W.

WA. 2-6112

WA. 2-6111

Rs. — CL. 1-0651

Toronto

lyvauti, bet neužmiršo mūsų. Kiekviena dovana yra labai naudinga ir reikalinga. Kada tik paimsim į rankas, jūsu meilė atsiminsim.

Gaila, kad visų negalim išvardinti, nes užimtų per daug vietos. Dar kartą ačiū visom.

Joanne Sodonis

Jim Talbot

Toronto.

SANTO DOMINGO. — Keturis asmenis užmušė policija, slopindama entuziastiškų žmonių pasitikimą iš tremties Joano Bosch, kurio anais metais neprileido prie prezidentystės.

Jam koją pakišo amerikiečių kariuomenės iškėlimas Dominikoj.

BELFASTAS. — Šiaurinės Airijos protestonų reacionierių lyderis Rev. Ian

Paieškojimas

Paieškau mano dėdę Bronių Pranskevičių, sūnų Motiejaus, kilusį iš Mariampolės apskričio, Kalvarijos val., dabar gyvenantį Kanadoje.

Maloniai prašau atsiliepti ar žinančius jo adresą pranešti:

Algis Pranskevičius

Kapsuko rajonas

Kalvarijos apylinkė

Kimšų kaimas, pašto d. 2

Lithuania, USSR

Paisley buvo išrinktas į parlamentą.

Britai mano, kad jis pridarys daug triukšmo parlamente.

OTTAWA. — Bedarbių skaičius Kanadoje pasiekė jau 542,000. Imant visos šalies plotu, sudaro 6.7 procento dirbančiųjų.

Reikalingas Salės Priziūrėtojas

Reikalingas Sūnų ir Dukterų Draugijos 1-mos kuopos namo, 160 Claremont St., priziūrėtojas.

Kreiptis asmeniškai į salę arba rašyti kuopos pirmininko V. Ramanausko vardu 160 Claremont St., Toronto, 3, Ont. Arba telefonuoti: RO. 6-2819.

Perku Monetas

Perku lietuviškas monetas: 1 ct., 2 ct., 5 ct. ir kitas. Visas estiškas ir latviškas monetas ir popierinius lietuviškus banknotus. Susirašinėjimas iš Lietuvos priimtinas. Rašykite ką turite, atsakysiu kiekvienam.

P. Zablockis,

P. O. Box 4642 Stn. C.

Vancouver 10, B. C., Canada

Lietuviška Kavinė

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.

Turime kambarių apstojimui

Savininkas Ch. Pampalas

Telefonas: 544-6917

LIETUVIS PLUMBERIS

J. Lisauskas

Įrengiam Aliejinių Apšildymą

Atliekam Kitus Plumberio Darbus

Darbas Garantuotas — Prieinama Kaina

148 WESTMINSTER AVE. — Tel. LE. 2-5191

Toronto

Akių ir Akinių Specialistas

G. S. MERRITT

Optometristas — Optikas

Skaitymui akiniai \$15.00 ir daugiau

Bifocals — \$19.00 ir daugiau

(įskaitant akių egzaminavimą)

Valandos: 9-12 ir 1-6. Treč. po piet uždaryta

1175 Dundas St. W. Tel. LE. 5-6400

Toronto, Ont.

Antrad. Ketv. ir Penkt. vakarais pagal susitarimą

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

17 QUEEN ST. E. Suite 133 TORONTO

Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. RU. 1-2177

Dėl Siuntinių į Tarybų Lietuvą

ir kitas Tarybų Sąjungos Respublikas

UKRAINSKA KNYHA

Priima persiuntimui gatavai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių medžiagos, avalynės, maisto ir kt.

Suteikia Patogiausį ir Greičiausį Patarnavimą

Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko nebereikia primokėti.

Ukrainska Knyha centras ir skyriai randasi:

TORONTE: — 962 Bloor St. W.

WINNIPEG: — 613 Selkirk Ave.

EDMONTONE: — 10803 — 95 St.

VANKUVERYJE: — 2643 E. Hastings St.

Toronto Įstaigoje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių.

Toronto Įstaiga atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta. Rašant mums laiškus, prašome rašyti anglų kalba.

Centrinė raštinė

Ukrainska Knyha

962 Bloor St. West, Toronto, Ont.

Telefonas: LE. 4-7551